

€ на управління, моніторинг і підтримку). Бізнес у професійну освіту вкладає 7,7 млрд €. Результатом такого навчання виступає висока конкурентоспроможність малих і середніх підприємств на світовому ринку, відносно низьке молодіжне безробіття (7,1 %). 43,8 % учнів працюють за отриманою спеціальністю після завершення освіти [3].

Що стосується професійних компетентностей економістів-аналітиків, то вони, зокрема, передбачають: оволодіння фундаментальними знаннями та навичками дослідження з економічної теорії та економічної політики; здатність визначати і розв'язувати комплексні економічні завдання науково-дослідного та практично-прикладного характеру; володіння сучасною методологією обґрунтування та прогнозування розвитку соціально-економічних процесів на різних рівнях агрегування; уміння аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних відносин і розробляти відповідні заходи; здатність використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем і способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності тощо. На сьогодні необхідність набуття цих компетентностей визначає головні вимоги до формування продуктивного механізму професійної освіти економістів-аналітиків.

Список використаних джерел

1. The Global Competitiveness Report 2015–2016. – Режим доступу до ре-сурсу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2015-2016>
2. Duale Berufsausbildung. Berufsbildung in Deutschland. Voice of UNS. Sonderausgabe 2016. – Available at: http://www.waren-mueritz.de/export/sites/waren/de/.galleries/downloads/info/voice-sonderausgabe_2016.pdf
3. BIBB Datenreport zum Berufsbildungsbericht (2015), Statistisches Bundesamt. – Available at: https://www.bibb.de/dokumente/pdf/bibb_datenreport_2016.pdf

Гаращук О. В.

д.е.н., професор,

Державна інспекція навчальних закладів України, м. Київ

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ – ШЛЯХ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

С. Струмилін ще на початку минулого століття доказав зростаючу роль освіти в розвитку економіки. За його даними, грамотність

підвищує продуктивність праці на 24 %, а середня освіта – на 67 %. Цей аспект розвитку економіки та освіти досліджували видатні науковці, зокрема Е. Денісон, Дж. Кундрік, Т. Шульц та інші, якими встановлено, що протягом ХХ століття приріст душевого доходу на 15–30 % був обумовлений саме підвищенням освітнього рівня робочої сили. Сьогодні це підтверджує і досвід Сінгапуру, Японії та Південної Кореї, де в розвитку економіки ставка робиться на інвестиції в освіту. Такий підхід вважається найефективнішою стратегією економічного зростання. В Японії, скажімо, за даними експертів, збільшення витрат на освіту на 1 % забезпечує зростання національного продукту на 2,5 %. Освіта водночас виконує і соціально значимі завдання, зокрема щодо зниження рівня безробіття та забезпечення громадян якісними знаннями [1; 2].

Тож не дивно, що у зазначених країнах активно розвивається вища освіта, надаючи при цьому велику увагу її якісним параметрам. Так, серед 100 найкращих університетів світу – два сінгапурських, чого, на жаль, не можна сказати про українські вищі навчальні заклади, як і про їх вплив на розвиток економіки. Адже Україна, приміром, за індексами конкурентоспроможності та економічної свободи посідає досить низькі місця (рис. 1).

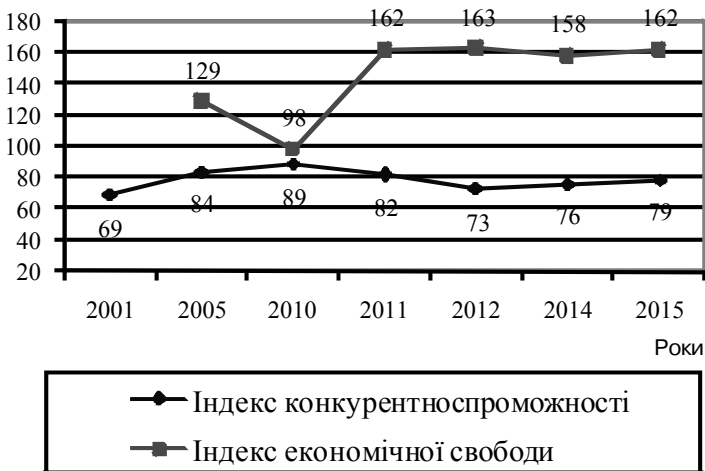

Рис. 1. Місце України у міжнародному рейтингу за індексом конкурентоспроможності та економічної свободи

Нині загальноновизнаним є твердження, що витрати на освіту – це інвестиції, що забезпечують конкурентоспроможну економіку, якісне життя та зростання добробуту кожного члена суспільства. В досягненні цього важливе місце відводиться вищим навчальним закладам, які мають забезпечувати високоякісну підготовку кадрів [3]. Україні потрібна нова наукова парадигма розвитку освіти, яка відповідала б вимогам XXI століття. Зміна парадигми може відбутися при структурних змінах робочих навчальних планів, наявності достатньої кількості сучасних інформаційних джерел, широкого доступу студентів не лише до Інтернету, а й до реальних баз виробничої практики тощо.

Світова практика свідчить, що цьому сприяє, поряд з іншими чинниками, міжнародна діяльність вищих навчальних закладів, яка дозволяє збільшувати їх фінансові ресурси та підвищувати інвестиційну привабливість. Одним із показників різноманіття видів міжнародної діяльності є навчання іноземних студентів. Нині в Україні навчається близько 60 тис. іноземних студентів, які в переважній більшості представляють колишні республіки Союзу РСР. Для порівняння зазначимо, що стільки ж української молоді навчається лише в Польщі.

Тому необхідно активізувати діяльність вищих навчальних закладів України щодо залучення іноземних студентів. А це можливе, перш за все, шляхом суттєвого підвищення якості вищої освіти, що, в свою чергу, передбачає необхідність у достатній мірі забезпечити вищі навчальні заклади відповідними ресурсами. Для цього доцільно використовувати як бюджетні, так і позабюджетні ресурси, які дали б можливість сформувати так званий «освітній портфель людства» [4; 5].

Іноземних студентів приваблюють вищі навчальні заклади, що віднесені до так званих інноваційних вишів, які забезпечують таку підготовку, яка дозволила б забезпечити відтворення фахівця у відповідності з перспективами розвитку країни, оптимального використання кадрових та інших ресурсів. Цьому, як засвідчує світова практика, сприяє:

- інтеграція вітчизняної вищої освіти у світовий освітній простір;
- входження українських вишів на міжнародний ринок освітніх послуг у якості рівноправного партнера;
- вдосконалення національної системи освіти з урахуванням міжнародного досвіду.

Останньому має сприяти реалізація функцій освітнього закладу, спрямована на здійснення міжнародної зовнішньоекономічної діяльності, а також академічного співробітництва в освітній сфері [2].

Міжнародна діяльність вищого навчального закладу має бути безпосередньо пов'язана з:

- трансформацією технологій (продаж за кордон ліцензій, патентів, науково-технологічних розробок);
- закупкою за кордоном наукового та навчального обладнання тощо;
- академічним співробітництвом (встановлення рівноправного та взаємовигідного партнерства між суб'єктами освіти різних країн);
- здійсненням міжнародної освітньої діяльності, міжнародного освітнього та науково-технічного співробітництва шляхом створення відповідних міжнародних служб тощо.

Міжнародна діяльність вищих навчальних закладів – це і підготовка та реалізація міжнародних угод, договорів, проектів, програм; це і здійснення консультативної та інформаційної діяльності (повідомлення про наявні та можливі міжнародні програми, проекти, нормативні акти); це і проведення міжнародних заходів, у тому числі пов'язаних із навчанням іноземних викладачів, здійсненням наукових досліджень тощо. Таким чином, міжнародна діяльність вищих навчальних закладів, яка сприяє не лише підвищенню якості підготовки кадрів, а й економічному розвитку конкретного вишу і країни в цілому, характеризується такими показниками:

- питомою вагою конкретного вищого навчального закладу в експорті освітніх послуг (відсоток іноземних студентів у загальній кількості);
- числом іноземних викладачів і науковців, запрошених для реалізації освітніх програм і проведення наукових досліджень;
- чисельністю студентів, направлених на навчання в іноземні вищі навчальні заклади;
- кількістю викладачів і науковців, які від'їжджають за кордон для проходження там стажування та здійснення відповідної діяльності;
- числом освітніх програм, розроблених і реалізованих спільно з зарубіжними вишами;
- кількістю виданих спільних дипломів із іноземними вищими навчальними закладами;
- загальною кількістю програм PhD, орієнтованих на загальноєвропейські тривієві стандарти навчання тощо.

Для досягнення цих показників необхідно українські вищі навчальні заклади забезпечити відповідними кадрами. Адже, не секрет, що багато викладачів ВНЗ України не мають відповідної підготовки для здійснення міжнародної діяльності, характеризуються низьким рівнем розвитку іномовної компоненти та міжнародної комунікації.

Тому вкрай важливим є посилення інтеграційних процесів з метою формування єдиного освітнього простору; здійснення у вищих навчальних закладах трансформацій структур міжнародної діяльності у відповідності з вимогами сучасних соціально-економічних умов; забезпечення системи професійної підготовки та підвищення кваліфікації викладацького складу вишу, що здійснює міжнародну діяльність. Усе це, безперечно, позитивно позначиться на економічному зростанні України.

Список використаних джерел

1. *Нуреев Р.* Теория развития: новые модели экономического роста (вклад человеческого капитала) / Р. Нуреев // Вопросы экономики. – 2000. – №9. – С. 96–116.
2. *Пронин П., Гриценко В.* Концепция неоиндустриализации и ее критики / П. Пронин, В. Гриценко // Экономист. – 2016. – №12. – С. 43–48.
3. *Вітренко Ю.* Освіта як вид економічної діяльності / Ю. Вітренко // Економіка України. – 2011. – № 10. – С. 4–15.
4. *Білорус О.Г.* Економічна глобалістика: Світ-система глобалізму / О.Г. Білорус. – К.: Ун-т «Україна», 2016. – 536 с.
5. *Даниленко С.* Перспективи розвитку освітньої складової підготовки фахівців у сфері стратегічних комунікацій / С. Даниленко // Стратегічні пріоритети. – 2016. – №4(41). – С. 80–90.

Eliso Lanchava

Doctor of Economics, Assistant Professor
Sokhumi State University, Tbilisi, Georgia

PROBLEMS AND CHARACTERISTICS OF TEACHING OF MANAGEMENT

Manager's activities are of decisive significance for the organization and HR management and development is one of the key factors for successful business. Training of a manager does not mean mechanical